

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

**Toledo, Francisco de
Coloniæ Agrippinæ**

58. De irregularitate ex defectu animæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

De irregularitate ex defectu animæ.

CAPVT LVIII.

Defectus animæ irregularem facit hominem, non quicumque, sed qui iure expressus est. Est autem in hoc in loco considerandum, quosdam inconsiderate Hæreticos & infideles non baptizatos, inter irregulares ex defectu adnumerasse, quod verum non est: nam non baptizati, irregulares dicendi non sunt, cum non sint capaces ordinis: Hæretici vero sunt ex delicto irregulares. In primis igitur, irregulares ex defectu animæ sunt dæmoniaci, insani, lunatici, morbo caduæ affecti. hos enim coniungo, quia eadem fere est ratio omnium, & in canonibus coniungi solent, quos non pono inter irregulares ex defectu corporis, ut fecerunt Anton. 3. p. titulo 28. cap. 5. & Nau. in sum. cap. 27. num. 203. quamuis enim aliquo modo id dici posset, tamen Gelasius inter percussos mente, animæque vitium passos adnumeravit, d. 33. can. vsquequo & ibi Gloss. Hæc igitur prima irregularitas ex defectu animæ sequentibus dictis explicatur.

Primo vexati a Dæmone, qui energumeni, & arreptiui dicuntur, si nondum sunt promoti, nunquam sunt promouendi, etiam si vel semel vexati fuerint, & postea in totum liberati. hoc habetur can. maritum, & can. clerici, d. 33. Gloss. autem, can. communiter. eadem d. affirmat hoc dictum esse sine contradictione.

Secundo huiusmodi à Dæmone vexati, & nondum promoti, non solum nunquam sunt ad maiores ordines promouendi, sed nec ad minores, hoc est contra Gloss. can. clerici, d. 33. & contra Archidi. ibidem, contra quos sentiunt Gemin. Præposi. & Turrecre. eodem can. clerici. quorum opinio probabilior, & canoni conformior est.

Tertio, si huiusmodi vexati à Dæmone erant promoti in minoribus, quando arrepti sunt, etiam sani & liberi ad maiores nunquam ascendunt, hoc est, quod statuitur can. clerici. d. 33. vt Doct. allegati recte dicunt, & Gloss. etiam confirmat.

Quarto, si iam promoti erant in maioribus, quando arrepti sunt, si omnino sunt liberati, post tempus certum probationis ministrare possunt in altaris ministerio, secus si non omnino aut nec in toto liberati sunt, hoc habetur can. communiter, d. 33. iuxta intellectum Gloss. Hugo. Gemin. & Præpo. & Archidi.

quid

quidquid alij aliter sentiant. Probatio autem est per spatium unius anni, in quo si per discretionem Episcopi inueniatur liberatus à vexatione Dæmonis, ministrare permittitur in altaris ministerio. hoc habetur in eodem can. communiter.

Quintò, idem sentiendum est de ijs, qui aliquando interuallam conuersi insanierunt, aut sunt lunatici, id est lucidi sunt interualla, aut morbo caduco laborant, dicti epileptici hi enim si promoti non sunt, nunquam promouentur, in matrimonium, d. 33. hos omnes coniungit Gloss. can. communiter allegato, & est communis sententia quantum ad non promouendos.

Sextò, si iam sunt promoti, non permittuntur ministrandum non sunt liberati, cap. vsque quo. eadem d. Quod si liberati à morbo, tunc dico.

Septimo cum Gloss. cap. communiter vel in toto liberati sunt, vel non in toto, si omnino, & in toto, tunc ministrare possunt, sicut & vexati à Dæmone, longe enim differuntur promoti ab ijs, qui nondum promoti sunt, quando in futurum inciderunt, hi nunquam promouentur, etiam in totum liberati; illi uero in susceptis ministrant, 15. qu. 1. can. si quis & c. ergo. Est autem idem tempus probationis, nempe annus, in contrario quod habetur 7. q. 2. can. nuper. ubi probatio à morbo caduco datur per triginta dies, ibi tamen Gloss. respondet bene, hanc triginta dierum probationem datam esse illis, quo non constabat illo laborasse morbo, immo negabatur quàm talem fuisse morbum passum: probatur autem per triginta dies, an id verum sit, ac si constat aliquando laborasse cognitionem liberationis à morbo certo, opus est anno, si in a Dæmone vexato. & hæc est vera interpretatio, & concordia canonis vtriusque, quam non recte ponderant Turresan. can. communiter, d. 33. dixit in Dæmoniaco probationem unius anni, in morbum caducum patiente, triginta dierum quod tamen falsum est, cum sit eadem omnium ratio. Annotatur etiam 3. p. tit. 28. c. 5. propter hos canones dixit esse tempus probationis arbitrarium: ac verum est, quod diximus, & canones sic sunt conciliandi.

Octauo, quod si non est in totum liberatus à morbo caduco, tunc distinctione opus est: aut enim frequenter laborat, tunc non potest ministrare 7. q. 2. can. in tuis, aut raro: & si raro, vel quando corripitur, cadit cum vocis confusæ enunciatione

& sp...

& spumæ iactatione; & tunc non est iam permittendus ministrare in altari; aut cadit, sed sine his prædictis accidentibus, & tunc permittitur ministrare cum coadiutore sacerdote, qui suppleat ministerium, si forte defecerit. 7. q. 1. can. illud. hoc dictum est Gloss. can. communiter. d. 33. & est communis sententia. Delunatico, & amente, eadem est distinctio in promotio, nimirum si raro, aut frequenter laborat, & si frequenter, non debet ministrare; si raro, cum coadiutore, quando non furit, vel motus corporis difformes facit, sicut qui spumas iactat, & voces confusas edit. In dæmoniaco autem necessaria est omnimoda liberatio, ut permittatur ministrare, quia in eo maius est scandalum. In hac irregularitate Episcopus non dispensat, sed solus Papa.

Secundo sunt irregulares ex animæ defectu Neophiti, id est nouiter ad fidem conuersi. d. 48. can. 1. & 2. & can. qui in aliquo d. 51. hi enim non promouentur ad maiores ordines, nisi post aliquam temporis moram, ut discant mores Ecclesiæ, & post probationem, an in suscepta fide stabiles sint arbitrio Episcopi; post verò irregulares non sunt, cap. eam te, de rescrip. Attende, Neophitos non repelli à minoribus ordinibus, sed à maioribus, ut dicunt Gemin. can. prohibentur, & Archidi. Præposi & Turrecre. can. quoniam, d. 48. & colligitur ex can. quicumque, d. 77. quidquid dicat Silu. ver. Neophitus. Attende rursus, filios conuersorum, qui baptizati sunt in infantia, non reputari inter Neophitos, ut notat Turrecre. can. prohibentur, d. 48. sed eos, qui nouiter in ætate adulta fidem, & baptismum susceperunt. Attende rursus secundum eundem, nec esse Neophitos, qui iam a multo tempore sunt ad fidem conuersi, multum autem tempus spatium est decem annorum. In hac irregularitate solus Papa dispensat, ut existens Neophitus sacris iniurietur.

Tertiò, irregulares ex defectu animæ sunt illiterati. d. 36. & d. 51. can. qui in aliquo. & d. 55. can. pœnitentes. Episcopus autem non potest dispensare cum pœnitus illiterato, qui nesciat legere, nec ad primam tonsuram, ut habetur cap. nullus, de temp. ordi. in 6. idque notant Gemin. Præposi. & Archidi. can. non confidat. d. 50. Hugo autem citatus à Gemi. & Archidi. dicebat Episcopos posse dispensare cum penitus illiteratis, quia quotidie id faciunt Papa sciente & tolerante, tamen Archidi. & Gemini. id negant propter cap. nullus, allegatum: solum enim Papam id posse facere affirmant, idque maxime post

Cōcil. Triden. sess. 23. cap. 4. vbi statuit neminem esse
ma tonsura initiandum, qui fidei rudimenta edoctus non
erit, quique legere, & scribere nesciat. Ad maiores antea
dines maior scientia necessaria est; opus est enim linguam
tinaam intelligere, qui ad Subdiaconatum, vel Diaconatum
promouendus, & adhuc maior necessaria est in Sacerdote
plici, vt saltem officij sui peritiam habeat: qui autem primam
tonsuram penitus illiterato confert, a collatione primae tu-
suræ per annum est ipso iure suspensus, vt habetur eod. ca-
nullus, de temp. ordi, in 6. & in cap. cum sit ars, de ætat. & qual-
lit. graui vltioni subiacere decernuntur Episcopi, qui igna-
& rudes promouent in sacerdotes, quæ vltio grauis ad
ordinatos extenditur. defectus autem scientiæ, non solum
ordine suscipiendo remouet, sed etiam deicit a suscepto, vt
cap. quamuis de æta. & quali. vbi Episcopus nesciens Cæ-
maticam, Episcopatū priuatur.

Quarto ad defectum animæ reduci potest irregularitas po-
nitentium; olim enim publicæ & solemnes iniungebantur po-
nitentiæ pro quibusdam criminibus enormibus, & vulgari-
simis: vni autem semel in vita imponebatur, vt notat Glos-
can. quamuis in d. 50. & hi dicebantur poenitentes, & pro-
motione repellabantur, can. placuit, & can. quicumque d. 39.
& can. poenitentes, d. 55. & can. infames, 6. q. 1. Videtur autem
hoc ad defectum animæ spectare: nam vt dicit Anton. sp. 28.
cap. 6. §. 1. vna ex causis, propter quas hi repellantur a pro-
motione, erat timor, ne relaberentur, quod quidem ad animæ
defectum pertinet. Cum his solus Papa dispensat vt affirmat
Archid. & Præpo. can. non confidat, d. 50. Non imponebatur
hæc solennis poenitentia clerico, nisi prius depositio, vt dicit
Gemi. can. si ille, d. 50. & Anton. loco citato, & sic per solen-
nem poenitentiam, etiam suscepti ordinis impediatur ex-
cutio.

De irregularitate ex defectu Sacramenti.

CAPVT LIX.

Quid bigamia, & quotuplex.

Bigamia est multiplicatio nuptiarum, qui enim plures con-
traxit, bigamus censetur, siue ter, siue quater, siue plures
a b c